

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารกับการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารของนักเรียนระดับมัธยมปลายตามลักษณะประชากร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย
4. เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถอธิบายความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลายได้ดีที่สุด

ลักษณะของการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนระดับมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 415 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) คะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลส่วนตัว ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต การบริจาคโลหิต และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้น ใช้ t-test , ANOVA การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์

## สรุปผลการวิจัย

### 1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทางประชากร กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมปลายเพศชาย และหญิง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากกรมสามัญศึกษาและกรมอาชีวศึกษา จากโรงเรียนชายล้วน โรงเรียนหญิงล้วนและโรงเรียนสหศึกษา โดยส่วนใหญ่ได้รับค่าใช้จ่ายส่วนตัวอยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาทต่อเดือน บิดามารดามีอาชีพค้าขายและอยู่ด้วยกันเป็นส่วนใหญ่

1.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

ในประเภทของสื่อมวลชน นั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ สื่อวิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์ ตามลำดับ

ในประเภทของสื่อบุคคล นั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตจากบิดา มารดา รองลงมาเป็นเพื่อนญาติพี่น้อง และอาจารย์ ตามลำดับ

ในประเภทสื่อเฉพาะกิจ นั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตจากป้ายผ้า รองลงมาโปสเตอร์ และแผ่นพับ/ใบปลิว ตามลำดับ

1.3 ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคโลหิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ระดับสูงและต่ำตามลำดับ

1.4 ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคโลหิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทศนคติในเชิงบวก รองลงมา มีทศนคติเป็นกลาง และเชิงบวกมากตามลำดับ

1.5 ความต้องการบริโภคโลหิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการบริโภคโลหิตมาก รองลงมา ได้แก่ ระดับปานกลาง มากที่สุด น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

### 2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 : ที่ว่า นักเรียนระดับมัธยมปลายที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตแตกต่างกัน

### ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 : เป็นไปตามสมมติฐาน

โดยพบว่า

1. นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อหนังสือพิมพ์ และโปสเตอร์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ประเภทของนักเรียนแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จากสื่อบุคคลได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิต อาจารย์ แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ประเภทของโรงเรียนแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อน แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือนแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อโทรทัศน์และป้ายผ้าแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน
6. นักเรียนที่อาชีพของบิดามารดาแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อบุคคล ได้แก่ บิดา มารดา ญาติ พี่น้อง เพื่อนและอาจารย์ จากสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ โปสเตอร์แตกต่างกัน

### สมมติฐานข้อที่ 2 : ที่ว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความ

สัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

### ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 : เป็นไปตามสมมติฐาน

โดยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

### สมมติฐานข้อที่ 3 : ที่ว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความ

สัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

### ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 : เป็นไปตามสมมติฐาน

โดยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต แต่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**สมมติฐานข้อที่ 4 :** ที่ว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 :** เป็นไปตามสมมติฐาน

โดยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย แต่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**สมมติฐานข้อที่ 5 :** ที่ว่า ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 :** เป็นไปตามสมมติฐาน

ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**สมมติฐานข้อที่ 6 :** ที่ว่า ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 :** เป็นไปตามสมมติฐาน

ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**สมมติฐานข้อที่ 7 :** ที่ว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 :** เป็นไปตามสมมติฐาน

ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

**สมมติฐานข้อที่ 8 :** ที่ว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลายได้ดีที่สุด

**ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 :** ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

พบว่า ความรู้ สามารถอธิบายความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกได้ดีที่สุด จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

## อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนระดับมัธยมปลายที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนที่เพศแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อหนังสือพิมพ์ และโปสเตอร์แตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ศศิวิมล ตามไท (2542) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริโภคข่าวท้องถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่เพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับข่าวท้องถิ่นต่างกัน

นิรันดร์ ทองหอม(2540) ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการใช้บริการจัดหางานของกรมการจัดหางาน ของผู้หางานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อ 10 ชนิด คือ สมาชิกในครอบครัว ญาติ เพื่อน บุคคลรู้จัก เจ้าหน้าที่ของทางราชการ ป้ายประกาศหรือแผ่นพับ หนังสือพิมพ์ วารสารหรือนิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์ พบว่า ผู้หางานที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเฉพาะจากสื่อวิทยุต่างกัน

โสภิตสุดา มงคลเกษม (2539) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ขับขี่ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการคาดเข็มขัดนิรภัยต่างกัน

พีระนันท์ บุรณโสภณ(2537) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคคลที่มีเพศต่างกันจะมีความแตกต่างกันในการเปิดรับข่าวสารจากทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

สุภาภักษ์ จุตระกูล (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่(Recycle) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคคลที่มีเพศแตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเพศหญิงมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อทุกสื่อมากกว่าเพศชายยกเว้นนิตยสาร(ตารางที่19) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลักษณะประชากรของผู้รับสาร (Demographic Characteristics of Audiences) โดย วิลเลียม ดี บรูคส์ (William- D. Brooks,1971 : 213-214 อ้างในประมะ สตะเวทิน,2541: 106) ได้กล่าวถึง

ลักษณะเฉพาะทางจิตวิทยาระหว่างเพศชายและเพศหญิง ซึ่งก่อให้เกิดความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารไว้ว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน

2. นักเรียนที่ประเภทของนักเรียนแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิต อาจารย์ โดยจะเห็นว่าในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ญาติพี่น้อง เพื่อน เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิต อาจารย์ นักเรียนสหศึกษาและประเภทชายล้วนมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่านักเรียนประเภทหญิงล้วน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ คัทลิป และเซ็นเตอร์ (Cutlip and Center, 1978) ได้อธิบายถึง หลักสำคัญของการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม(Context) ว่าการติดต่อสื่อสารนั้น จะต้องเหมาะสมกลมกลืนกับความจริงของสภาพแวดล้อม และการติดต่อสื่อสารยังจะต้องมีความเหมาะสมกับสถานภาพในสังคมและวัฒนธรรม(Position within a Social Cultural System) และ เดอเฟลอร์ และโรเคิช (Defleur and Rokeach, 1982) ได้อธิบายถึงผู้รับสารที่มีคุณสมบัติลักษณะแตกต่างกันจะมีความสนใจต่อข่าวสารแตกต่างกันไว้ใน ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล(Individual Differences Theory)ไว้ว่า บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพและสภาพทางจิตวิทยา ความแตกต่างกันดังกล่าวเป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้จากสังคมแตกต่างกัน บุคคลที่อยู่ต่างสภาพแวดล้อมกัน จะได้รับการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันและการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพแตกต่างกัน ทำให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน ตลอดจน เมลวิน เดอเฟลอร์ (Melvin Defleur, 1966) ได้กล่าวถึงทฤษฎีกลุ่มสังคม(Social Categories Theory) ไว้ว่า บุคคลที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกัน จะแสดงพฤติกรรมการสื่อสารคล้ายคลึงกัน พฤติกรรมการสื่อสารนี้ ได้แก่ การเปิดรับสื่อ ความพอใจในสื่อ และอุปนิสัยการใช้สื่อร่วมกัน เป็นต้น

3. นักเรียนที่ประเภทของโรงเรียนแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อบุคคล ได้แก่ บิดา-มารดา เพื่อน อาจารย์ แตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลีวัลย์ เมธมนศักดิ์ (2541) ศึกษา เรื่องความต้องการแสวงหาความรู้ภาษาอังกฤษ ความคาดหวัง ประโยชน์ และความพึงพอใจจากรายการที่ให้ความรู้ ด้านภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประเภทของโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการที่ให้ความรู้ภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์ต่างกัน

ตุลย์ บุญชัย(2540) ศึกษา กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของบริษัทจำหน่ายเพลงสากล การเปิดรับข่าวสารและความพึงพอใจเพลงสากลของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีสังกัดต่างกัน มีการเปิดรับเพลงสากลต่างกัน

พรทิพย์ บุญนิพนธ์(2539) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 17 พ.ย. 2539 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาในระดับมัธยมปลายต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อแตกต่างกัน

นอกจากนี้ระดับการศึกษาในสาขาที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่แตกต่างกันด้วยสอดคล้องกับคำกล่าวของ Hurlock E.D. (ฮูร์ลอค อี. ดี. อ้างในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,2532:4) ที่ว่าความสนใจของวัยรุ่นแต่ละคนขึ้นอยู่กับเพศสภาพแวดล้อม โดยอาศัยการเรียนรู้ ความสนใจของกลุ่มเพื่อน

ไมเคิล เบอร์กูน(Michael Burgoon,1974)และรีเวอร์ ปีเตอร์สัน และเจนเซ็น(River, Peterson and Jensen,1973 อ้างในประมว สตะเวทิน,2541)ได้กล่าวถึง การศึกษาว่าเป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระบบที่ต่างกัน ในสาขาวิชาที่ต่างกัน นั่นคือนักเรียนจากมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และนักเรียนอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา จึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกันไป

4. นักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือนแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อโทรทัศน์และป้ายผ้าแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

แสงรพี ภัทรกิจกุลธร (2543) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ในการพัฒนาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า เงินที่ได้รับจากผู้ปกครองต่างกัน มีการเปิดรับสื่อต่างกัน

ศศิวิมล ตามไท(2542) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการบริโภคข่าวกล้องของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับข่าวกล้องต่างกัน

ฐิติ วิหยสรณะ(2540) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

ยุคล เบญจรงค์กิจ(อ้างในคณินิจ แซ่ฮ้อ,2539) ได้สรุปว่า คนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการรับสื่อแตกต่างกัน โดยรายได้เป็นหนึ่งในตัวแปรด้านประชากร (Demographic Variables) ที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ด้วย

5. นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน โดยจากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมปลายที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาที่อยู่ด้วยกันมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีบิดามารดามีสถานภาพสมรสแบบอื่น ๆ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน ซึ่งนักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันใช้หนังสือพิมพ์มากกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่น อาจเป็นไปได้ว่าครอบครัวของนักเรียนที่ผู้ปกครองอยู่ด้วยกันนั้นมีการบอกรับหนังสือพิมพ์มาเพื่ออ่านเป็นประจำ นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาที่อยู่ด้วยกันจึงได้มีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์มากขึ้นไปด้วย ดังที่เมลวิน เดอเฟลอร์ (Melvin Defleur, 1966) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารในเรื่องของทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Relation) ว่าความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้รับสารและบุคคลอื่นในสังคมโดยกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากกว่ากลุ่มอื่นคือกลุ่มปฐมภูมิซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว หมายถึงบิดามารดานั่นเอง และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของปรมา สตะเวทิน(2539) ว่าอิทธิพลของสังคมในระดับปฐมภูมิที่มีต่อทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคลรวมไปถึงพฤติกรรมการสื่อสารด้วย ได้แก่ ครอบครัว

6. นักเรียนที่อาชีพของบิดามารดาแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อบุคคล ได้แก่ บิดา มารดา ญาติ พี่น้อง เพื่อนและอาจารย์ จากสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ โปสเตอร์แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ฐิติ วิทยสรณะ(2540) ศึกษาการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า อาชีพของบิดา มารดาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

ตุลย์ บุญชัย(2540) ศึกษา กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของบริษัทจำหน่ายเพลงสากล การเปิดรับข่าวสารและความพึงพอใจเพลงสากลของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษาที่มีอาชีพของบิดามารดาต่างกันมีการเปิดรับเพลงสากลต่างกัน

พรทิพย์ บุญนิพนธ์(2539) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมกาไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 17 พ.ย. 2539 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาที่มีบิดามารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อต่างกัน

อาจเป็นไปได้ที่ว่าลักษณะของครอบครัวที่นักเรียนอาศัยอยู่กับครอบครัวที่ลักษณะอาชีพแตกต่างกัน เช่น บิดา-มารดามีอาชีพรับจ้างทั่วไปอาจเลือกดูโทรทัศน์มากกว่าอ่านหนังสือพิมพ์



หรือในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองที่รับราชการมักอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าดูโทรทัศน์ เป็นต้น จึงทำให้ทัศนคติ ค่านิยม การเปิดรับข่าวสารและการเลือกเปิดรับข่าวสารของนักเรียนแตกต่างกันไปด้วย

**สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย**

จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่า สหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมากดังนั้นความสัมพันธ์จึงเป็นส่วนน้อย โดยมีความสัมพันธ์เป็นทางลบ กล่าวคือ ผู้ที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตจากสื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ บิดามารดา ญาติพี่น้อง เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิต อาจารย์และป้ายผ้ามาก จะมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคโลหิตน้อย ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นส่วนน้อยมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ดาราวรรณ ศรีสุกล(2542) ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์โครงการรถไฟฟ้าบีทีเอสที่มีผลต่อ ความรู้ ทัศนคติ และการใช้รถไฟฟ้าบีทีเอสของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับรถไฟฟ้าบีทีเอสในเชิงลบ

ชัชวีรภรณ์ เวฬุวนารักษ์ ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ แรงจูงใจในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้มารับบริการ ณ ศูนย์บริการสาธารณสุข ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ด้านอาการของโรค

เกยูร ชิวหากาญจน์(2541) ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากลูก มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

อลิสสา วีรพัฒน์กุล(2540)ศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับจราจรจากเจ้าหน้าที่ราชการ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับจราจรในเชิงลบ

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความรู้ ในเชิงลบนั้น อาจเป็นไปได้ว่า ในด้านของสื่อมวลชน เกิดจากความผิดพลาดของสื่อ ที่ยังผลิตสื่อเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตไม่ชัดเจนในด้านของความรู้ ไม่ครอบคลุมเนื้อหา เช่น โรคที่ไม่สามารถมาบริโภคโลหิตได้ วิธีปฏิบัติตัวก่อนและหลังการบริโภคโลหิต เป็นต้น หรืออาจเป็นไปได้ว่าในการเผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ นั้นยังมีปริมาณไม่มากพอ หรืออาจใช้ช่องทางการสื่อสารที่ไม่ตรงกับความต้องการในการเปิดรับของนักเรียน เช่น ใช้ช่องทางการสื่อสารทางวิทยุ แต่นักเรียนมักดูโทรทัศน์

มากกว่า และอาจเป็นไปได้ว่าสื่อที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้แก่นักเรียนไม่เป็นที่ดึงดูดใจของกลุ่มเป้าหมาย จึงไม่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตกับกลุ่มเป้าหมายได้ ส่วนในด้านของสื่อบุคคลนั้นอาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่นักเรียนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตเช่น บิดามารดา ญาติพี่น้อง อาจจะมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการบริจจาคโลหิตผิด ๆ อยู่ก่อนแล้ว เมื่อนักเรียนได้รับข่าวรู้นั้นมาจึงทำให้เกิดความรู้ที่ผิด ๆ ตามไปด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิตและอาจารย์อาจเป็นไปได้ว่าไม่ได้ให้ความสำคัญที่จะให้ความรู้ต่อนักเรียนเท่าใดนัก ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นการเชิญชวนให้ร่วมบริจจาคโลหิตมากกว่าให้ความรู้ สำหรับป้ายผ้านั้นอาจเป็นไปได้ว่าเนื้อหาเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตโดยส่วนใหญ่เป็นการเชิญชวนให้มาบริจจาคโลหิตไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ และอาจเป็นเพราะว่ารูปแบบของป้ายผ้าไม่น่าสนใจ ในทางตรงข้าม อาจเป็นไปได้ว่านักเรียนมัธยม ไม่มีความสนใจในข่าวสารนั้น ๆ ประกอบกับการเลือกรับข่าวสารเฉพาะสิ่งที่ตนเองสนใจ เท่านั้น ทำให้นักเรียนเลือกที่จะจดจำเรื่องที่ตนสนใจมากกว่าเรื่องอื่น ๆ

### สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตจากสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตเท่านั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก ค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก ดังนั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นส่วนน้อยและน้อยมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ส่วนการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตจากสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พระนันท์ บุรณะโสภณ(2537)ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน ประเภทวิทยุและนิตยสาร และจากสื่อเฉพาะกิจประเภทการจัดงานนิทรรศการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ธวัชชัย พานิชยาภรณ์(2539) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(จุฬาลีเน็ต)ของนิสิตและบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่ายจุฬาลีเน็ตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่มีต่อเครือข่ายจุฬาลีเน็ตของอาจารย์ และนักวิชาการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติ แต่ค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมากโดยสอดคล้องกับแนวคิดของ โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนได้เพียงเล็กน้อย และมักเป็นทัศนคติที่ยังไม่ฝังรากลึก การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกหรือเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามนั้นเป็นไปได้ยาก อาจเปลี่ยนแปลงได้บ้าง แต่ต้องใช้เวลาและบุคคลต้องได้รับข่าวสารเพียงพอ อย่างไรก็ตามอิทธิพลของสื่อมวลชนในด้านการเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว ในด้านสื่อเฉพาะกิจ คือโปสเตอร์นั้น อาจเป็นไปได้ว่ารูปแบบการนำเสนอดี เนื้อหาดึงดูดใจ มีการโน้มน้าวใจดี จึงกล่าวได้ว่าการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเพราะสื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย(Target Audience) ที่กำหนดไว้แน่นอน ( อาดัมส์ (Adams, 1971: 71)) โดยกลุ่มเป้าหมายในที่นี้ก็คือกลุ่มนักเรียน

**สมมติฐานข้อที่ 4 : ที่ว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย**

โดยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย เป็นความสัมพันธ์เชิงลบแต่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจากสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการบริจาคโลหิตครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมปลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุนีย์ โจรนโอฟารรัตน์(2539) ศึกษาเรื่องบทบาทของสื่อและปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการดื่มไวน์ของผู้บริหารในองค์กรธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องไวน์จากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับการดื่มไวน์

อาจเป็นไปได้ว่านักเรียนที่เปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เป็นเพียงการรับรู้เท่านั้นแต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ เมื่อทัศนคติไม่เปลี่ยนแปลง จึงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยหรือมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแล้วแต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเจอร์ (Rogers, 1971) ได้กล่าวไว้ถึงช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ หรือ KAP-GAP ได้ว่า ทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้ว แต่ในขั้นการยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงข้ามก็ได้ ถึงแม้ว่าโดยส่วนใหญ่เมื่อบุคคลมีทัศนคติอย่างไรแล้ว จะมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตามทัศนคติของตนก็ตาม แต่พฤติกรรมเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นเสมอไป ทั้งนี้เพราะในบางกรณีอาจเกิด KAP-GAP ขึ้นได้

สมมติฐานข้อที่ 5 : ที่ว่า ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย

ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เกยูร ชิวหากาญจน์(2541) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันตนเองจากยาเสพติด มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

สุกัญญา อามีน(2539) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความรู้และทัศนคติที่มีต่อการปลูกถ่ายอวัยวะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความรู้เกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะ

ศรเทพ ยุทธนาวิณ (2538) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการให้ยาเสพติดและการป้องกัน

ธีรภรณ์ สุวรรณดี(2537) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้และทัศนคติต่อการทำแท้งของนักศึกษาหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการทำแท้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการทำแท้ง

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกสิ่งแวดล้อมของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อออร์แกนิกสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อออร์แกนิกสิ่งแวดล้อม

และสอดคล้องกับทฤษฎีของการสื่อสารของ เดวิด เบอริโล ที่ว่าผู้ที่มีความรู้มาก ก็ยังมีทัศนคติถูกต้องมากยิ่งขึ้น และโสภา ชูชาติพิบูล(2522) กล่าวว่าทัศนคติเป็นการรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นและความจริง ซึ่งได้แก่ ความรู้ต่าง ๆ และซิมบาริโด เอ็บเบอร์สัน และ มาสลาซซ์ (Zimbardo, Ebberson and Maslach, 1971) ได้กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ คือ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจดี ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลงได้ และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้ง 3 อย่างนี้ก็มีความเชื่อมโยงกัน ฉะนั้น ใน การที่จะให้มีการยอมรับหรือปฏิเสธในสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติเสียก่อน โดยให้ความรู้ ซึ่งทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะใช้โดยวิธีบุคคลได้รับข่าวสาร

ต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารนี้อาจจะมาจากบุคคลอื่น หรือมาจากอุปกรณ์สื่อมวลชนอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของทัศนคติด้านความรู้หรือการรับรู้ (Cognitive component)

**สมมติฐานข้อที่ 6** ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคตลอดใจมีความสัมพันธ์กับความ ต้องการบริจาคตลอดใจครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

โดยพบว่าความรู้เกี่ยวกับการบริจาคตลอดใจมีความสัมพันธ์กับความ ต้องการบริจาคตลอดใจครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยสอดคล้องกับ

ศศิพันธุ์ ไตรทาน(2543) ศึกษาเรื่อง กระบวนการการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในการลด ละ เลิก ยาเสพติด ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา พบ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติด

สุภารักษ์ จุตระกูล (2537)ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียน กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

สาวตรี สุตรา ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการออม ของชาชนบทในจังหวัดสุรินทร์พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการออมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ออมของประชาชน

แนวคิดของ โรเจอร์ส (Rogers,1973) ที่ว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการที่ ความคิด ข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบาง ประการของผู้รับสาร โดยที่ผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ การ เปลี่ยนแปลงความรู้ (knowledge) ทัศนคติ(Attitude)และพฤติกรรม(Practic)

ความรู้เป็นการรับรู้เบื้องต้นซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการ เรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (S-R) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสาน ระหว่างความจำ (สุรพงษ์ โสณะเสถียร,2533 ) ความรู้เป็นกระบวนการภายในอาจส่งผลต่อ พฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้เช่นเมื่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับการ บริจาคตลอดใจที่ถูกต้องโดยผ่านกระบวนการสื่อสารจึงตัดสินใจบริจาคตลอดใจ

**สมมติฐานข้อที่ 7 :** ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคตลอดใจมีความสัมพันธ์กับ ความต้องการบริจาคตลอดใจครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคตลอดใจมีความสัมพันธ์กับความ ต้องการบริจาคตลอดใจ ครั้งแรกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ศศิพันธ์ ไตรทาน(2542)ศึกษาเรื่องกระบวนการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติด ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา พบว่าทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติด และยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สอดคล้องกับงานวิจัยของดาราวรรณ ศรีสุภาใส(2542) ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์โครงการไฟฟ้าที่มีผลต่อความรู้ ทัศนคติ และการใช้รถไฟฟ้าบีทีเอสของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อโครงการรถไฟฟ้าบีทีเอสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้รถไฟฟ้าบีทีเอส และสอดคล้องกับ ชีระพล ท่วมชุมพร(2541) ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ทัศนคติ และเหตุผลของการตัดสินใจวิทยุติดตามตัว (Pager) พบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อวิทยุติดตามตัว(pager)

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภักษ์ จูตระกูล (2537) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบทัศนคติ ที่แฮร์รี ซี. ทริแอนดิส (Harry C. Triands ,1971) ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติประกอบขึ้นด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนนั้น ส่วนที่ส่วนที่สามารถนำมาอธิบายผลจากการวิจัยนี้ได้ดี คือ ส่วนของพฤติกรรม หรือส่วนของแนวโน้มในการกระทำหรือแสดงออก(Behavioral or Action-Tendency component) หมายถึง ส่วนของแนวโน้มเพียงในการที่จะปฏิบัติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปในทางใดทางหนึ่ง อันเป็นผลมาจากความรู้ ความคิด และความรู้สึก ซึ่งโดยทั่วไปมักจะพบว่ามี การแสดงออกทางพฤติกรรมไปตามทัศนคติ เช่น ถ้ามีทัศนคติไม่ดีแล้ว การปฏิบัติต่อทางพฤติกรรมก็จะพยายามโจมตี ทำลาย ไล่ไปหรือกลั่นแกล้งสิ่งนั้น ๆ ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีทัศนคติดีต่อสิ่งนั้น ๆ ก็ที่จะชมเชยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ อุดหนุน ช่วยแนะนำคนอื่น ๆ ต่อไป ดังเช่นผลการวิจัยคือ นักเรียนมัธยมมีทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคโลหิตส่งผลให้เกิดการตัดสินใจบริจาคโลหิต นั่นเอง

แดเนียล แคทซ์ (Daniel Katz, 1960) ยังให้แนวคิดที่สนับสนุนความสัมพันธ์ของทัศนคติและพฤติกรรมว่า ตัวบุคคลทุกคนจะอาศัยทัศนคติเป็นเครื่องยึดถือสำหรับการปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนสูงที่สุดและให้มีผลเสียน้อยที่สุด ดังนั้นทัศนคติจึงสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของบุคคลได้ และด้วยสิ่งเหล่านี้เองที่จะทำให้แนวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ต้องการมากที่สุด

สมมติฐานข้อที่ 8 : การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการตัดสินใจบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลายได้ดีที่สุด

พบว่า ความรู้ สามารถอธิบายการตัดสินใจบริจาคโลหิตได้ดีที่สุด รองลงมาเป็นทัศนคติจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย รองลงมาคือทัศนคติที่มีต่อการบริจาคโลหิต อาจกล่าวได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตนำไปสู่การตัดสินใจบริจาคโลหิตของนักเรียน และถ้ามองถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร 3 คือ ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม ตามทฤษฎี KAP ของโรเจอร์ส (Rogers,1971) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ ทัศนคติเปลี่ยน และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม จึงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้นในการสร้างการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนติก่อนโดยการให้ความรู้

และความรู้(Knowledge) เป็นการรับรู้ ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (S-R) แล้วจัดระบบโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายในที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ และความรู้นั้นเป็นพฤติกรรมขั้นต้นด้วย(ประกาศเพ็ญสุวรรณ,2520:16)

### ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างในลักษณะ ทางประชากรของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ดังนั้น จึงควรพิจารณาถึงความแตกต่างทางเพศ ประเภทของนักเรียน ประเภทของสถานศึกษา อาชีพของบิดามารดา การได้รับค่าใช้จ่ายส่วนตัวด้วย เพื่อที่จะสามารถเลือกใช้ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสาร ประเภท ลักษณะ และความถี่ที่เหมาะสมกับกลุ่มของนักเรียนที่ต้องการบริจาคโลหิต
2. สำหรับสื่อมวลชนควรเน้นไปที่สื่อโทรทัศน์ เนื่องจากงานวิจัยพบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่นักเรียนในกรุงเทพมหานครมีการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด
3. ในด้านสื่อบุคคลนั้น จะเป็นไปในลักษณะของการให้ข่าวสารแบบหลายขั้นตอน คือ สื่อบุคคลซึ่งเป็นผู้นำความคิด (Opinion Leader) เช่น บิดา มารดา ญาติพี่น้อง อาจารย์ จะได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนก่อน จากนั้นเมื่อเกิดความรู้และทัศนคติใน

การบริจาคโลหิตแล้วจึงนำข่าวสารมาถ่ายทอดต่อไปยังบุคคลใกล้ชิดอีกทอดหนึ่ง จึงต้องให้ข่าวสารแก่กลุ่มผู้นำความคิด(Opinion Leader) ซึ่งหมายถึงกลุ่มบุคคลที่กล่าวมาข้างต้นให้ถูกต้องและมากขึ้น

4. ในส่วนของสื่อเฉพาะกิจนั้นควรเน้นไปที่โปสเตอร์ และป้ายผ้า เนื่องจากจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมปลายมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโปสเตอร์ และป้ายผ้ามาก กว่าสื่อแผ่นพับและใบปลิว จึงควรเน้นในเรื่องของเนื้อหาตลอดจนรูปแบบให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น
5. จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีผลในทางลบกับความรู้ที่มีต่อการบริจาคโลหิต จึงอาจจะต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตให้น่าสนใจและชัดเจนขึ้น เพราะจะช่วยส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตให้มากขึ้นด้วย
6. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างแสดงทัศนคติเป็นกลางอยู่ในระดับที่รองลงมา ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรหันมาเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่นักเรียน เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับเยาวชนเพราะเยาวชนจะเป็นกำลังสำคัญในการบริจาคโลหิตต่อไป
7. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่บริจาคโลหิตด้วยความเต็มใจ และโดยส่วนใหญ่หลังจากที่บริจาคโลหิตแล้วมีความภูมิใจในตนเอง และจะบริจาคโลหิตต่อไปในอนาคต ส่วนนักเรียนบางส่วนที่ไม่บริจาคโลหิตนั้นส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ากลัวเจ็บและกลัวเข็ม และบางคนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ในการบริจาคโลหิตว่าไม่สะดวกในการเดินทางมาบริจาคโลหิต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิต จึงควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ที่รับบริจาคโลหิตเพื่อความสะดวก ตลอดจนเจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี แต่งกาย สะอาด ยิ้มแย้ม และควรฝึกอบรมทักษะเจ้าหน้าที่ในเรื่องของเทคนิคการเจาะเลือด รวมถึงการประเมินความรู้สึกของนักเรียน และการให้ความรู้ต่อผู้มาบริจาคโลหิต



## ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเปิดรับข่าวสารกับการบริโภคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นในงานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกัน แต่เก็บข้อมูลจากนักเรียนในจังหวัดอื่นบ้าง หรือเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีกลุ่มอาชีพอื่นเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนสำหรับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริโภคโลหิตให้สอดคล้องกับนักเรียนในต่างจังหวัดและประชาชนในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ

2. งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งอาจทำให้ไม่ได้ข้อมูลมากนัก อีกทั้งเป็นการศึกษาเพียงตัวแปรการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ายังมีนักเรียนบางส่วนที่มีการตัดสินใจบริโภคโลหิตจากตัวแปรอื่น เช่น ตัวแปรด้านการศึกษา ตัวแปรด้านจิตวิทยา เนื้อหาสื่อ ตลอดจนผู้ส่งสาร เป็นต้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคโลหิตนอกเหนือจากตัวแปรทั้งสามด้วย โดยอาจเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกบ้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมุ่งวิเคราะห์และประเมินผลแผนงานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริโภคโลหิตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตมากมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคโลหิตน้อย จึงเป็นที่น่าศึกษาว่า ในด้านสื่อต่าง ๆ ที่เผยแพร่ออกไปนั้นมีเป็นอย่างไร หรือมีการให้ความรู้ไม่เพียงพอ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแผนการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น